

Potomci rastanka idu kroz srećnog prostora tkanje.

(Iz drugog dela Soneti posvećeni Orfeju, XII, prev. B. Živojinović.)

Ako se u ovom kratkom ocrtu Orfejeve stvari postigla neka bistrina, onda bi ona zasigurno želela da sledi saživljenje pretrpljenih inicijacija, već zrelog pesničkog pavanja:

»Pa, ako se često i gasi
naš odraz u jezeru
pamti tu sliku.

Večni i blagi su glasi
tek ako se steru
U dvojnog krajoliku.

(R.M.Rilke »Soneti Orfeju»; IX, prev. A. Stamać)

Preveo i ubistrinu sačinio
Aleksandar Petrović

Odabrana literatura o Orfeju i orfizmu na našem jeziku:

1. A.S.Rebac: »Pretplatonska erotologija«, Skoplje 1932.
poglavlje: KALLISTOS — od Homera do Hesioda str. 19 — 39
ili Demirg, str. 47 — 56.
III Strast i mudrost — Fanes i svet, str. 91 — 145.
2. A.Vilhar: »Orfej in orfizem«, Ljubljana 1931

3. Miloš N. Đurić: »Kroz helensku istoriju književnosti i muziku«, poslednji esej »Uticaj orfizma na helensku filosofiju«, Beograd.
(Iscrpan spisak literature na stranim jezicima stoji uz svaki od navedenih spisa).
4. Otto Kern: »Orphicorum fragmenta«, Berolini 1963. 1.Auf. 1922.
5. ORPHEI NYMNI, Ed. Guilelmus Quandt, Berlin 1942.
6. Otto Kern: »Religion der Griechen«, Bd. I — III, Berlin 1926 — 1939.
7. Otto Kern: »Die griechischen Mysterien«, Berlin 1927.
8. W.K.C.Guthrie: »The Greeks and their Gods«, London 1954.
9. W.K.C.Guthrie: »Orpheus and Greek religion«, London 1952.
10. V.D.Macchiolo: »From Orpheus to Paul, a history of orphism«, New York 1930.
11. K. Joël: »Geschichte der antiken Philosophie«, Tübingen 1921. Bd. I.

»ORFIČKE ISKONIJE« prevedene su sa starogrčkog, prema izdanju:
»ORPHEI HYMNI«, edidit. Guilelmus Quandt, Berolini (apud Weidmanos) 1931.

Beleška

Pri prevodu »Slavopeva Suncu« i »Orfičkih iskonija«, suočio sam se sa poteškoćom koju izaziva svečani metar kvantitativnih ritmova izlaza i spuštanja u grčkom izvorniku. Stoga sam se odlučio za »slobodan« preprev, da bih autentičnost heksametra preneo u boju smisla stiha, vodeći računa da dobar način izražavanja treba menjati »per proprietatem lingue in quam translator transfert« (po bogatstvu jezika na koji prevodilac prevodi).

kineski slavuj

ted berigan

SONET BR. 74

Akademija budućnosti
otvara mi svoja vrata
Džon Esberi

Akademija budućnosti otvara svoja vrata
san mi je uzduvani rog
Ispod plavog neba golema zemlja otiče u Pesme
»Divan plodonosan pogled, ovaj naš jug«, smeje se Endrju sa ocem.
Ali njegov muški jecaj klizi zemljom.
Ford Medoks Ford nije puki san. I zemlja beše
domaćinska zemlja. Na pravog zemlji
shvatio sam »Pesme«.
Crvena lica i bačen ka vetru i ja,
takođe, čitam informativne časopise. Jedino plovno
more o kojem još uvek sanjam
je hladno crno jezero na kojem
jedne mirisne večeri natovarene tugom
porinuh brod lagan kao leptirovo krilo.

FRENK O'HARA

Zima na selu, Sautempton, bleđi konj
propinje se kao dim, zatim seda, preko drugih slika

Ptice su jutros pevale i začutale
činilo mi se da vidim ljude kako se ljube, ali mi
Lari reče, ne to je čudna ptica. On sigurno to zna. A ja
mislim kako »Baba podeljena majmunom sigurno jeste
kosmički prostor.« Ron me je smestio u datu sliku.
Na sledećoj slici, lep pesnik razmišlja duboko; svejedno, on nikada neće
reći o čemu zaista razmišlja. Ali lice mu je čisto
oči su mu svetle i dok se lako naslanja na lakat, sa
pesnicom ispod uha, nikada nije tanji od savršenog
bića, dok sluša savršeno zainteresovan za sve ono o čemu
treba čuti. Poklanja pažnju meni samom. Među prijateljima nema ničeg čud-
nijeg od prave bliskosti.
Ono što jeste pravo u stvari, moje su misli o tebi sada
i osećanje iznutra. Mrtav si. I nikada više nećeš pisati
o zemlji, i to je sve upravo u redu.
Ali ljudi na nebu sigurno te pozivaju na večere i odista
bole da šetaju s tobom.

KLOVN

(Bill Berksonu)

Neka čudna dama u mom dvorištu pred kućom čuči
Naga devojka pod tušem kaže:

»Pazim da mi kutije ostanu suve!« Goli umetnik
puši. Loše zube ima. Drvene daske: nameštaj ovde. Nebo.
pre jednog minuta prestao sam da razmišljam: 12 godina
ispunjeno pubovima u mom životu. A Alis oblači gaćice
skida cvetnu haljinu i oblači ljubičastu iz Londona
Iznenada, gost reči stupa i lebdi
Mart: čekam pomilovanje: pušiti ili ne;
ogoljen: oduzet. Upućaj se: ostani živ.
ako ne možeš sa sobom da izađeš na kraj, ljubavlju, osećanjima
nemoj se naginjati ka toj samoći.
Polako, gutaj život, polako. Kafu.
Osećaj. Plači, ZAVEŽI. Vežbaj.
Okreni se. Okreni. Okreni. Ubij psa.
Danas sam ustao svež i obrijan, nema pošte, život

je grozan i ja sam glup, mislim. . . ni o čemu.
»Veruj, stari moj, Ti si radost u mom srcu.
Oboje smo živi. I danas ćemo možda krenuti za Indiju«.

KINESKI SLAVUJ

Uključeni smo u prolazno personifikovano stanje
Revoluciju koja se oko sebe okreće

Spavam pored »Olupine«. Olupina često spava
kada sam ja budan i obrnuto. Život je manje
nego savršen za majmuna zaljubljenog u nimfomanku!
Bog je najuren sa svog posla! Treba li mi mesečina da ostanem na slobodi?
Da nežno prsnem
u naletu mesečine? Treba li da ostanem
na nogama ovim ljudskim, uspravan, govornjiv, slobodan
Hoće li mi san izlečiti ovu zaljubljenu nemost?
Jesam li ja, na neki način, Amerika? Dok hrlim u propast i nadole? Vrata ka
reci su zatvorena i
duša mi se slama slobodna u pukoj inerciji. Ja
pak, samo zujim. Nema veze. Živimo zajedno u ovoj džungli.

POGREŠAN VOZ

Evo, ga dolazi čovek! Mnogo priča
a ja sedim, posve sam. Dobio sam
voznu kartu. Napolju stoji tabla »Izašao na ručak«.
Nije neka sreća, biti stvaralac.

A, ko je taj? Pa, svaki od nas.
»Ležim tako, kad iznenada prilazi neki tip
i udari me motkom po glavi!« Debeljko kaže.
Zaveži. I tako polako, prelazimo reku
u sledeći život klizimo. Sve je kao nekad
ali ni jedno jedino iskustvo ne iskoristi svoj
trenutak. Ti si uvek pomalo ispred vremena
pomalo u zaostatku. Samo te obmane, ali ne boli mnogo.
Bol je to potpuni i duša te boli
na način koji je manje nego zanimljiv. Svaki dan
primaš platu. Ali nikada ne dobijaš mnogo
Deja vu koji traje. Sve to i nije tako važno.
Mlaka masna pljeskavica, i ledena pepsi-kola
su ti da ti trnu zubi

Prevod: Nina Živančević

naopako

andrei kodresku

FIDEL KASTRO

Ubio je Isusa puškom iza potiljka svog motocikla,
on nosi mju dušu na teoretskom poslužavniku
drma mojom zemljom pomoću tananog seljaka
koji mu visi za pojasom.
Taj isti seljak hrani ptice na granici.
prebrojao sam mnoge jezike u mraku
govorio ih je jedan stari kubanski izbeglica
vlasnik vodoskoka od koka-kole i mrtvih taktika
južno od havane.
jezik mi je mrtav danas
visi kao mesnata traka
iz fidelove ruke.
varijive ptice
u snegu gore na granici.

Toliko samoće ovde.
ptice u nekom gradu nju džersija
pokušavaju da oponašaju avione
i padaju mrtve u sneg.
ne mogu da se setim ničega tako tužnog.
ispod prozora
pokretno pozorište.
slike mojih prethodnih zima.
igra zvana sloboda.
nije to smrt niti samoća.
sposobnost je to moja da lutam
i nestajem u zoru na bosforu
zajedno sa mojom sklonošću za inostranu politiku.
trebalo bi izmisliti ženu
da me prostreli svojim svežim telom
od zime.
zbogom: crna emigrantska zamisao,
ti koji noću nosiš crne naočari
i braniš svoje emigrantsko telo.
naše se zime susreću ovde.
ti činiš ptice podnošljivim.

NAOPAKO

pesma za rozu luksemburg koja je sve izgubila jednog leta
ali do nje beše sledeća stvar
na drugoj strani pozlaćenog nemačkog prozora.

i ja, takođe, rođen na drugoj strani, duž
zamršenog bolnog mozga
u dubokom snegu varvarskog kraljevstva
u stanju večitog bola.
konji nepomični u toplim stajama.
kopitama taru zemlju u kojoj si rođen
glačaju je sa ženskim kozama
uvrću ti grudi u zemlji
skidaju skramu, rastresaju zemlju.
u postojbini žena.
na nekoj dubini nalazimo se, roza
čini mi se da ti je profil opsedajuće hamburški,
moskovski i londonski.
nisam više nervozan
nervi su mi kratki i najduža kost u telu
mi je crna, najduža
godina u tvom sećanju prekida se
veštičjom magijom.
u bluzi nosiš alkohol,
revolucija kao preostalo piće
zemlja ga još uvek peče.
ukus mu je ukus pakla.
roza luksemburg,
hladno mi je, a grad njujork je beo.
topla rukavica tvoje ubilačke ruke
leži na mom stolu
večera je to za prijatelja.

PLAŽA U SEVASTOPOLJU, KALIFORNJA

ko kod da je pronašao ovu plažu, možda godine 1723.
bio je divan: mladi indijanac
koji je doveo devojku i voleo je u pesku, popušio lulu
zalajao na more, ribe i vatromet
mora koji je izvira iz njegovih stopala.
prokletno vreme, čak i ono njegovog, čak i onda
neko je sanjao da sagradi njujork,
u konjima
komešala su se kola, danas, volim ga ja
tog nepoznatog iz 1723. i jašem
njegovog konja dok on
vozi moj folksvagen
njegov sam.
on otkriva moju plažu i sedimo pored mora
a povetarac otvara knjige.
udice crne magije blokiraju šivaće mašine.

Prevod: Nina Živančević

Beleške o pesnicima
TED BERIGAN (1934 – 1983), pesni i kritičar, rođen u Providensu, USA, ali je većinu života proveo u Njujorku, gde je pisao kritiku za časopis *Art News* i bio jedan od osnivača legendarnog Poetskog projekta pri crkvi Sent Mark. Kao pesnik pripadao je čuvenoj grupi njujorške škole pesnika (uz Frenka O'Hara i Džona Ešberija), koji su odista proširili krajolik američkog pesničkog iskustva početkom šezdesetih godina ovog veka. Berigan je objavio osam knjiga poezije, uključen je u mnoge antologije svetskog pesništva i preveden na mnoge jezike. Predavao je književnost i pisanje na Jelu, Ajova univerzitetu i na Esekškom univerzitetu u Engleskoj. Prevodi njegove poezije za »Polja« odabrani su iz zbirke »Tako šetamo naokolo gradovima«

ANDREI KODRESKU rođen je u Sibiju, Rumunija, 1946. Diplomirao matematicu u Rimu. Od 1966. živi u Americi. Nalik Tristanu Caru i Jonesku, poeziju piše na rumunskom, francuskom i engleskom. Objavio je nekoliko zbirki poezije, dobitnik je uglednih nagrada (1970, Nacionalna nagrada za mlade pesnike) za poeziju. Objavio je dve zbirke kratkih priča u *Paris Review* i roman »Život i vremena Neradog Genlja«. Kodresku živi u Baltimoru i urednik je časopisa *Baltimore Sun* i *Exquisite Corpse*. Prevodi su sačinjeni iz zbirke odabranih pesama »Selected Poems 1970 – 1980«

sabrana proza,
odgovor

frenk o'hara

DANI BUFALA

Prokletstvo! Uh, ova žica ima ukus perja.

NARANDŽASTE ŽENE

U dokolici, video sam poljubac ondatre i pečurke u dražesnu jesen.

VELIKI LJUDSKI GLASOVI

Džon L. Salivan, Cvetni Tigar, Dizi Gilespi; oh, Bobo Olson!

OBOJENI ČAS

U Skandinaviji manikiraju kišne kapi.

IZRAZ

Pa da!

SAN

U Bludnom Lana Turner zvezda dotrčala je za 30 sekundi.

MINERALNI GRAD

Otišao je da prenoći u garaži, brektao na izduvnom gasu.

NEGDE

Mala Katarina gricka mali celuloid.

CECILIA

Odsviraj to devojčice!

SREBRNI SVET

Mogu li da razgovaram s tobom? Dopusti mi da razgovaram s tobom! samo na minut!

DIJAMANTSKE SEDMINE

Automat na oblaku, vazdušastost kolača, zeleno oh.

ESKIMSKA KOKA-KOLA

Čikaški institut za umetnost me je ovlastio da ti promenim život, mili.

IZUZETAK POTVRĐUJE PRAVILO

Staklena palata: zelene kruške: Bobo Olson: Srebrni svet.

EGIPAT

Ne budimo toliko ozbiljni.

IMA LI KUĆE U MOTORU?

Da.

KOLAČ OD KIKIRIKIJA

More zapljuskuje, vidljivi talasi, vid u kolapsu.

ZELENI NAMETLJIVAC

Koliko je ozbiljno nametanje?

KUĆA NA MISISIPIJU

Ja umem da čitam, ali ne i da živim, to je moja nevolja. Da pomirišem vistiraju?

ZLOKOBNI PREDMETI

Saće, medvedi nokti, ihtiologija, pesimističko iznenađenje, dijamanti.

SVEŽE LIPE

Devojčice, operi kosu!

SOBE

Sateran uz prozor, detektiv nije mogao da izvadi pištolj.

U RANČERSKOJ KUĆI U ZORU

Hoćete li mi dodati Dve ozbiljne gospođe ovde, u krevet?

IZVAN STVARI

Spletkariti, šta? Onda smo otišli kući, na točkovima.

CRNI LAV

»Koliko?« »Ništa.« »Čemu sve to?«

»Zabavno je.« »Oh, da?«

U UGLJENOM BLATU

Nebesno! Kao poslednje čitanje Žerara de Nerval.

RUČNO OBOJENE UŠI SMRTI

Rančer nije ni pomislio da ga se ovaj setio, zadao mu direktan udarac, trzao se, frktao kao žena.

ALABAMA

Sve ovo u zoru u blatnjavoj rančerskoj kući je Alabama što boji dračulje u prozoru od pene.

Prevod s engleskog: Ivana Milankov

Beleška

Frenk O'Hara, američki pesnik i slikar, rođen u Baltimoru 1926. Školovao se na Harvardu. Dobitnik je Hopvudove (Hopwood) nagrade za poeziju 1951. Od 1951. živi u Njujorku, radi kao urednik časopisa za umetnost i kulturu *Art News* i jedan je od kustosa njujorškog Muzeja modernih umetnosti. Zbirke pesama: *Gradska zima i druge pesme* 1952; *Meditacija je nužnost*, 1957; *Druga avenija* 1960; *Pokušaj*, 1960; *Pet dramskih komada*, 1960; *Izabrane pesme*, 1970.